

Το παρόν τεύχος της *Ουτοπίας* περιλαμβάνει ένα αφιέρωμα στην ποίηση του Γιάννη Ρίτσου. Τους μήνες που πέρασαν έγιναν ως γνωστόν πολλά συνέδρια και αφιερώματα στο έργο του ποιητή. Με το δικό μας μικρό αφιέρωμα θελήσαμε να τιμήσουμε τον Ρίτσο, έναν από τους μεγάλους ποιητές της εποχής μας. Ταυτόχρονα, θελήσαμε να τιμήσουμε τον ποιητή-αγωνιστή που, πιστός στις ιδέες του, δοκίμασε όπως όλοι οι αγωνιστές τις γενιάς του τις σκληρές διώξεις του μετακατοχικού αντιδραστικού ελληνικού κράτους. Φυσικά, το αφιέρωμα μας θα ήταν αδύνατο να καλύψει όλες τις πλευρές του πολύπλευρου και ανεξάντλητου έργου του Ρίτσου. Ελπίζουμε εντούτοις ότι η μικρή μας συμβολή θα διευκολύνει τους αναγνώστες της *Ουτοπίας* να προσεγγίσουν και από άλλες πλευρές το έργο του ποιητή. Αντίστοιχα, θέλουμε να ευχαριστήσουμε τους συνεργάτες της *Ουτοπίας* για τη συμμετοχή τους στο παρόν αφιέρωμα. Ειδικότερα, τους δύο καλλιτέχνες, τον Θάνο Μικρούτσικο και τη Νένα Βενετσάνου, καθώς και την Έρη Ρίτσου, που μας παραχώρησε δύο ανέκδοτα ποιήματα του πατέρα της.

Δεν θα επιμείνουμε στην παρουσίαση των κειμένων του αφιερώματος. Τα αφήνουμε στην κρίση του αναγνώστη. Αντιθέτως, θεωρούμε αναγκαίο να επιχειρήσουμε ένα σύντομο σχολιασμό της σημερινής πραγματικότητας, αναφερόμενοι σε άλλα κείμενα του σημερινού τεύχους. Η σημερινή κρίση του παγκοσμιοποιημένου καπιταλισμού συνεχίζεται. Οι «αρχαίοι» προσπαθούν να την αντιμετωπίσουν με επιμέρους μέτρα υπέρ του χρηματοπιστωτικού-παρασιτικού κεφαλαίου. Η κρίση κάποτε θα ξεπεραστεί με καταστροφή μέρους του κοινωνικού πλούτου, με μια τεράστια αναδιανομή υπέρ του μεγάλου κεφαλαίου και με νέα μαρτύρια της εργατικής τάξης, των μισθωτών, των αγροτών και των «υπανάπτυκτων» χωρών. Στο άρθρο του Β. Παπαδάκη αναλύονται οι συνέπειες της νεοφιλελεύθερης πολιτικής και οι επιπτώσεις της στην ελληνική οικονομία. Εν τω μεταξύ, οι νεοϊμπεριαλιστικοί πόλεμοι στη Μέση Ανατολή και στην Ασία συνεχίζονται, με συμμετοχή και των κρατών της Ε.Ε.

Οι πόλεμοι προφανώς γίνονται με όπλα, και όπλα σημαίνουν κέρδη για τη βιομηχανία του πολέμου. Αλλά τα ωμά συμφέροντα που υπηρετούν οι πόλεμοι της εποχής μας πρέπει να καλυφθούν από την προπαγάνδα των επιτιθέμενων. Ακόμα περισσότερο: και όταν δεν υπάρχουν εχθροί πρέπει να κατασκευασθούν. Το άρθρο του Η. Οικονόμου αποκαλύπτει συγκεκριμένα πώς στην Ε.Ε. διεξάγεται μια συστηματική εκστρατεία «δημιουργίας» εχθρών και απειλών και πώς η «ευρωπαϊκή στρατηγική ασφαλείας» μεταφράζει τις δήθεν απειλές σε κέρδη της ευρωπαϊκής βιομηχανίας όπλων.

Στη δίνη της εξελισσόμενης παγκόσμιας κρίσης έχει παρασυρθεί –νομοτελειακά– και η χώρα μας, με τις δικές της ιδιομορφίες. Δηλαδή: Η Ελλάδα κατέληξε να γίνει η πιο φτωχή χώρα της Ευρώπης, με το 20% του πληθυσμού κάτω από το όριο της φτώχειας, με δημόσιο χρέος που ανέρχεται στο 113% του ΑΕΠ, με έλλειμμα ίσο με το 12,7% του ΑΕΠ. Η χώρα μας, εξαιτίας της πολιτικής των μετεμφυλιακών κυβερνήσεων και των κυβερνήσεων μετά την πτώση της Χούντας, ακολούθησε μια πορεία εντεινόμενης παρακμής. Οι αριθμοί δίνουν μια ιδιαίτερος απαισιόδοξη εικόνα της ελληνικής πραγματικότητας. Η υλική παραγωγή αντιπροσωπεύει μόλις το 15% του λεγόμενου «εθνικού προϊόντος». Στην υλική παραγωγή (γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία, δασοκομία) απασχολείται μόνο το 12% του ενεργού πληθυσμού. Ο παρα-

σιτικός χαρακτήρας της οικονομίας μας εντείνεται, ενώ αναλόγως διευρύνεται ο κύκλος του δανεισμού. Η φαραωνική Ολυμπιάδα υποθήκευσε το μέλλον της χώρας και η κατάσταση επιδεινώνεται με την πολιτική της Ν.Δ. και του ΠΑΣΟΚ κατά τα τελευταία χρόνια. Η εκποίηση του κρατικού τομέα της οικονομίας (ΟΤΕ, ΔΕΗ, Ολυμπιακή, λιμάνια, αεροδρόμια, βιομηχανίες) στερεί από το κράτος οικονομικούς πόρους και παραδίδει καιρίους τομείς στη βουλμία του εγχώριου και του διεθνούς κεφαλαίου. Την τραγική κατάσταση της οικονομίας μας αναλύει στο άρθρο του ο Α. Βατικιώτης, ενώ ο Γ. Λιοδάκης επικεντρώνει την ανάλυσή του στην κατάσταση της αγροτικής οικονομίας.

Η Ελλάδα παρακμάζει. Η οικονομία των ημιορεινών και ορεινών περιοχών εξαθρώνεται με επιταχυνόμενο ρυθμό. Εν τω μεταξύ η κυβέρνηση χορήγησε 28 δις. στις τράπεζες, εξασφαλίζοντας τα κέρδη τους, αλλά δεν έχει χρήματα για τη γεωργία, την παιδεία, την υγεία. Κι επιπλέον: Η σημερινή κυβέρνηση με εγκληματική ελαφρότητα και δουλοπρέπεια εμπλέκει πιο δεσμευτικά τη χώρα μας στο πλέγμα των αντινομιών της καπιταλιστικής κρίσης. Η ίδια η κυβέρνηση εκλιπαρεί τη βοήθεια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, θέτοντας τη χώρα υπό *επιτήρηση* και απεμπολώντας το δικαίωμα για ανεξάρτητη δημοσιονομική πολιτική. Κι αυτό, παρόλο που είναι γνωστές οι καταστροφικές συνέπειες των «συνταγών» του ΔΝΤ για την Αργεντινή, την Ισλανδία, τη Ρουμανία και στα σκληρά αντιλαϊκά μέτρα που το ΔΝΤ επέβαλε στην Ουγγαρία, τη Λετονία, την Ουκρανία, και την Τουρκία, για να τους δώσει «οικονομική βοήθεια». Αντίστοιχα, διατυμπανίζει ήδη τα καταστροφικά μέτρα που θα επιχειρήσει να επιβάλει και η ελληνική κυβέρνηση σε βάρος των μισθωτών και των συνταξιούχων· συνολικά, εναντίον του μέλλοντος της χώρας μας. Και ακραία, αδιανόητη πράξη: ο πρωθυπουργός να δηλώνει ότι απωλέσαμε μέρος της εθνικής ανεξαρτησίας μας και να μην έχει το θάρρος να παραιτηθεί.

Στο παρόν τεύχος δημοσιεύονται επίσης άρθρα για τον Γκάμπρεϊθ (Στ. Μαυρουδέας), το «Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Ε. Πορτάλιου), την κατάσταση στη Μέση Ανατολή (Α. Χατζηστεφάνου) και την πολιτική του Ομπάμα (Γ. Παυλόπουλος). Όπως πάντα υπάρχει το Χρονικό του Βιβλίου. Το παρόν τεύχος εικονογραφείται με έργα του Γιάννη Ρίτσου και μια ξυλογραφία της Ζιζής Μακρή από την εικονογράφηση του ποιήματος του Ρίτσου «Το δώρο της φυλακής και οι γυναίκες». Ευχαριστούμε τον κ. Πλάτωνα Μάξιμο που μας επέτρεψε να χρησιμοποιήσουμε φωτογραφίες από το βιβλίο *Γιάννης Ρίτσος: Εικαστικά*, όπως επίσης και τη Ζιζή Μακρή. Τέλος, ευχαριστούμε και το Μουσείο Μπενάκη.